

Stretnutie vedenia Národnej banky Slovenska s predstaviteľmi poskytovateľov platobných služieb a nebankových poskytovateľov úverov v Slovenskej republike

Bratislava 21. novembra 2019

- 1. Trendy a riziká v slovenskom finančnom sektore**
- 2. Aktuálne zmeny v oblasti regulácie inštitúcií platobných služieb a nebankových poskytovateľov úverov**

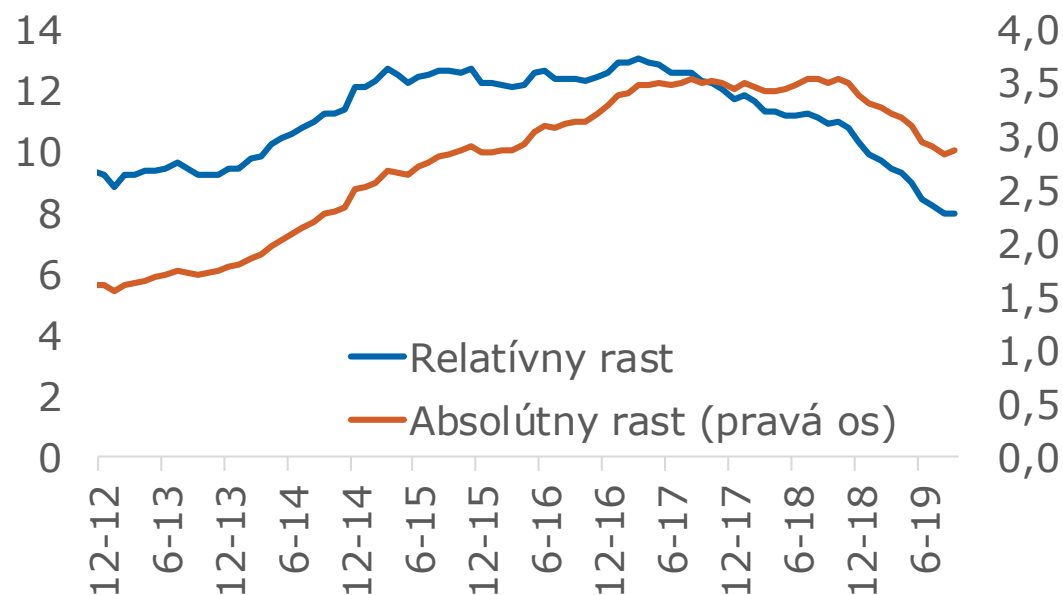
1.

TRENDY A RIZIKÁ V SLOVENSKOM FINANČNOM SEKTORE

Bankové úvery domácnostiam

- Postupné spomaľovanie tempa rastu úverov sa v lete zastavilo na úrovni 8,0 % medziročne, v septembri si udržalo rovnakú hodnotu
- V medzinárodnom porovnaní sa stále jednalo o jeden z najrýchlejších rastov úverov domácnostiam
 - Štvrté najrýchlejšie tempo v EÚ
 - Mierny pokles v poradí bol spôsobený skôr zrýchlením v ostatných krajinách, než domácim spomalením
 - Rast zadlženosti slovenských domácností je stále nadmerný
- Sledované obdobie bolo pod vplyvom viacerých významných faktorov
 - Od júla 2018 vstúpili do účinnosti novely opatrení NBS o poskytovaní úverov
 - Postupná saturácia úverového trhu
 - Stagnácia úrokových sadzieb až do leta 2019 – následne v súvislosti s uvoľnením menovej politiky úrokové sadzby opäť výraznejšie poklesli

Medziročný rast úverov domácnostiam
(%, mld. EUR)

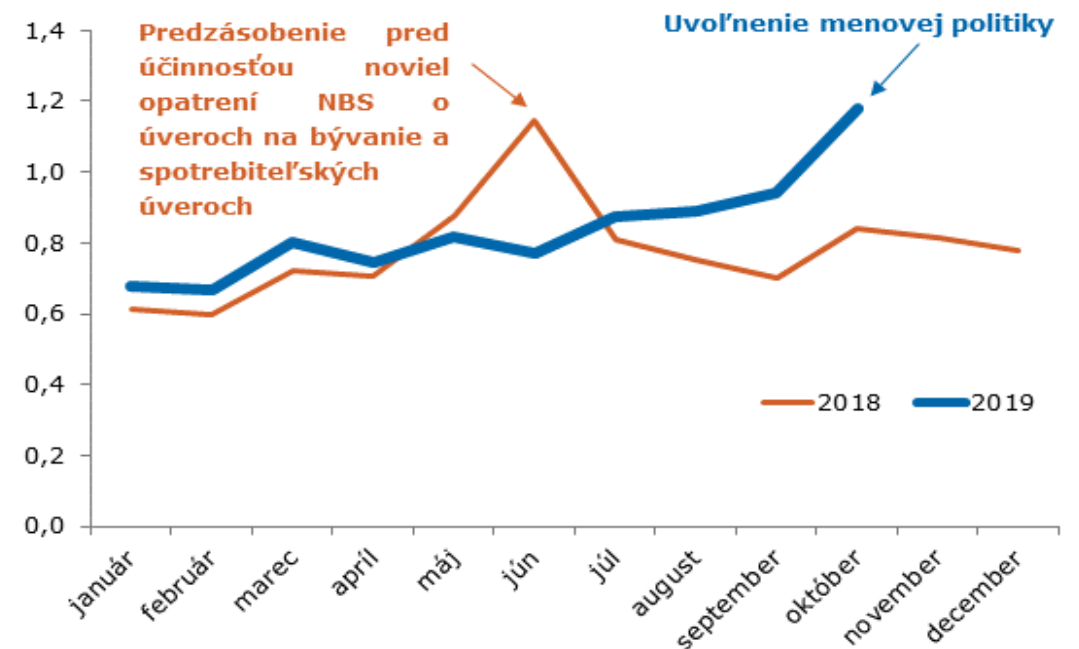

Zdroj: NBS

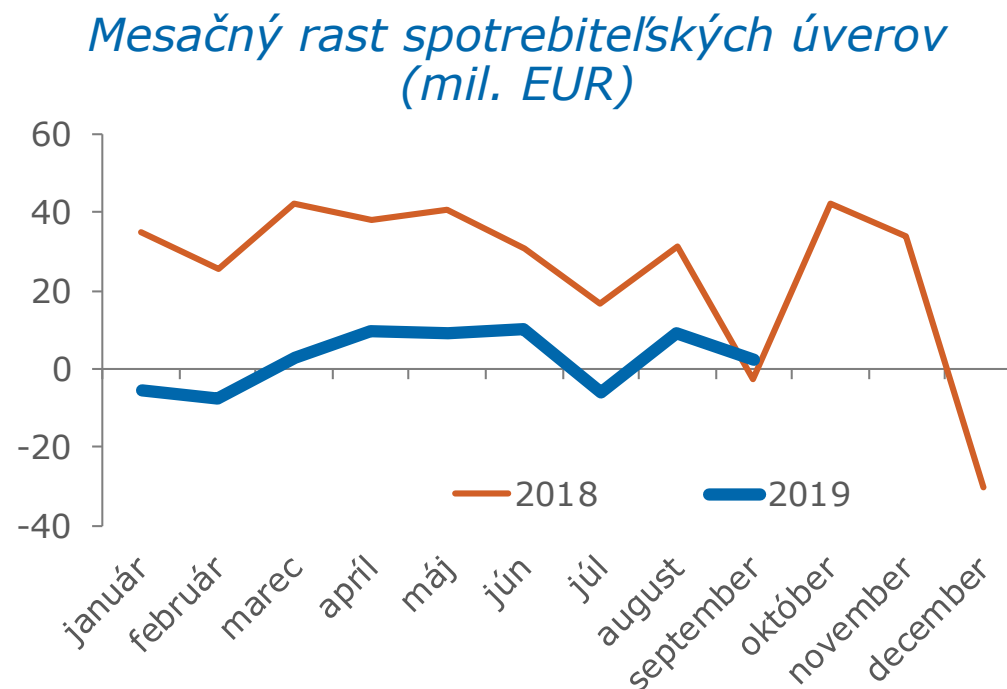
Úvery na bývanie

- Vývoj úverov na bývanie bol najvýraznejšie ovplyvnený zmenou úrokového prostredia
 - Postupné spomaľovanie sa zastavilo na medziročnej hodnote 9,5 %
 - Priemerné úrokové sadzby po niekoľkých mesiacoch stagnácie na hodnote 1,5 % poklesli v priebehu júla a augusta až na 1,3 %
 - Cenu úverov postupne upravovali všetky banky, čo sa postupne bude prejavovať aj v priebehu jesenných mesiacov
- K zvýšeniu produkcie prispeli aj pretrvávajúci rast miezd a nízka nezamestnanosť
 - Kombinácia lacnejších úverov a vyšších príjmov viedli za posledné tri roky k zvýšeniu úverovej kapacity domácností v priemere až o jednu tretinu
 - Tým sa otvorila nová úverová kapacita aj pre už zadlžených spotrebiteľov
 - Približne o rovnakú hodnotu vzrástli aj priemerné ceny nehnuteľností

Mesačný rast úverov na bývanie (mld. EUR)

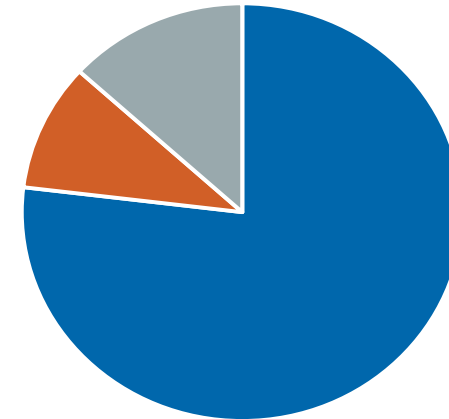

- Spomaľovanie tempa rastu sa zastavilo aj pri spotrebiteľských úveroch
 - Do augusta 2019 spomalilo na 1,2 % medziročne, čo je takmer o 9 p. b. menej než v júni 2018
 - V septembri sa udržalo na rovnakej hodnote ako v auguste
 - Produkcia spotrebiteľských úverov sa ustálila na novej – stabilnej mesačnej hodnote
- Úrokové sadzby mierne klesali aj pri spotrebiteľských úveroch
 - K septembru 2019 dosiahli 7,8 %
 - Priamu reakciu na zmenu menovej politiky nie je možné pozorovať, ide skôr o dlhodobý trend
 - V medzinárodnom porovnaní ide stále o pomerne vysokú priemernú cenu spotrebiteľských úverov

- Nebankoví veritelia poskytli v prvom polroku 2019 194 mil. €, čo predstavuje 14 % medziročný rast produkcie
 - Pre porovnanie, ide približne o hodnotu mesačnej produkcie bankových spotrebiteľských úverov
- Podiel nebankového spotrebného financovania zastavil svoj viacročný pokles a v prvom polroku 2019 mierne vzrástol na 15 %
- Nadpolovičná väčšina (56 %) nebankového financovania mala splatnosť do 5 rokov
 - Banky naopak poskytujú takmer celý objem spotrebiteľských úverov s maximálnou, t. j. 8-ročnou splatnosťou
- Koncentrácia trhu nebankového financovania sa zmiernila
 - Podiel troch najväčších spoločností na trhu sa znížil z 52 % na 48 %
- Väčšina úverov pochádza od leasingových veriteľov, viacero z nich sú dcérske spoločnosti domácich bánk

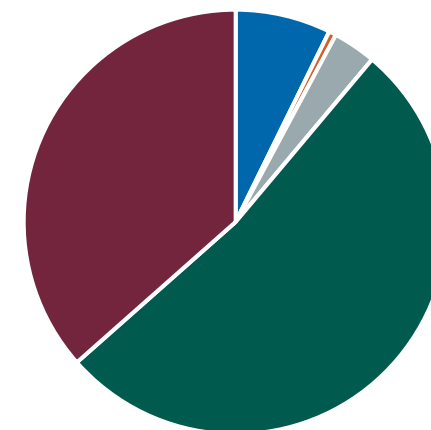
Podiely na spotrebnom financovaní (%)

- Bankové spotrebiteľské úvery
- Kreditné karty a povolené prečerpania
- Nebankové úvery

- Priemerná hodnota RPMN nebankových spotrebiteľských úverov za prvý polrok 2019 predstavovala 15,0 %
 - Najnižšie RPMN dosahovali splatnosti úverov nad 1 rok (13,5 %), následne od 6 do 12 mesiacov (21,7 %), od 3 do 6 mesiacov (23,5 %) a najvyššie hodnoty boli pozorované pri kreditných kartách (30,6 %)
 - Z hľadiska veľkosti úverov bol vyšší objem úveru indikáciou nižšej priemernej RPMN
- Podiel spotrebiteľských úverov v omeškaní (okrem kreditných kariet) predstavoval 12,9 % k decembru 2018
 - 79 % z týchto úverov malo omeškanie menej ako 3 mesiace
- Podiel zosplatnených úverov ku koncu roka 2018 predstavoval 23,3 %

Objem nových úverov podľa splatností (%)

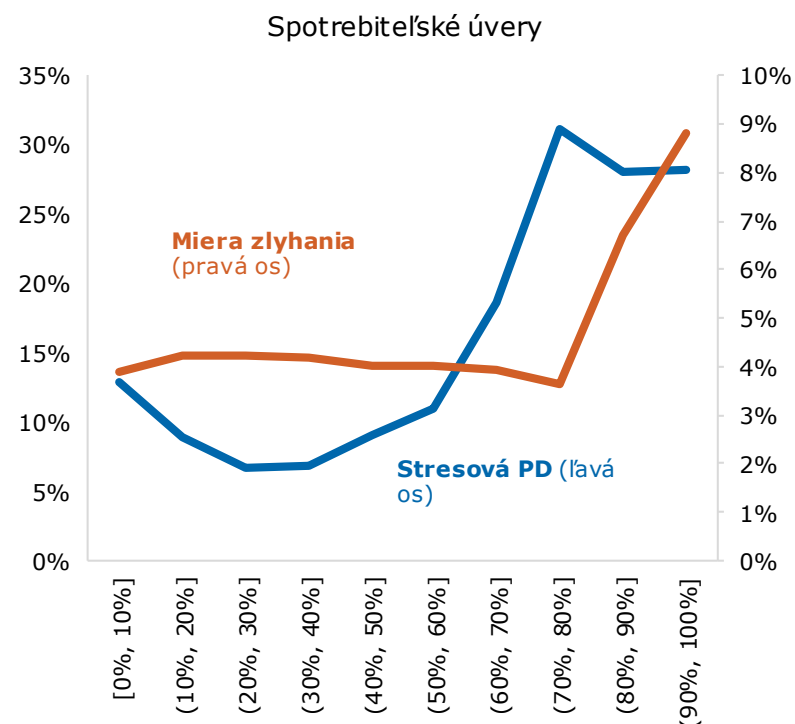
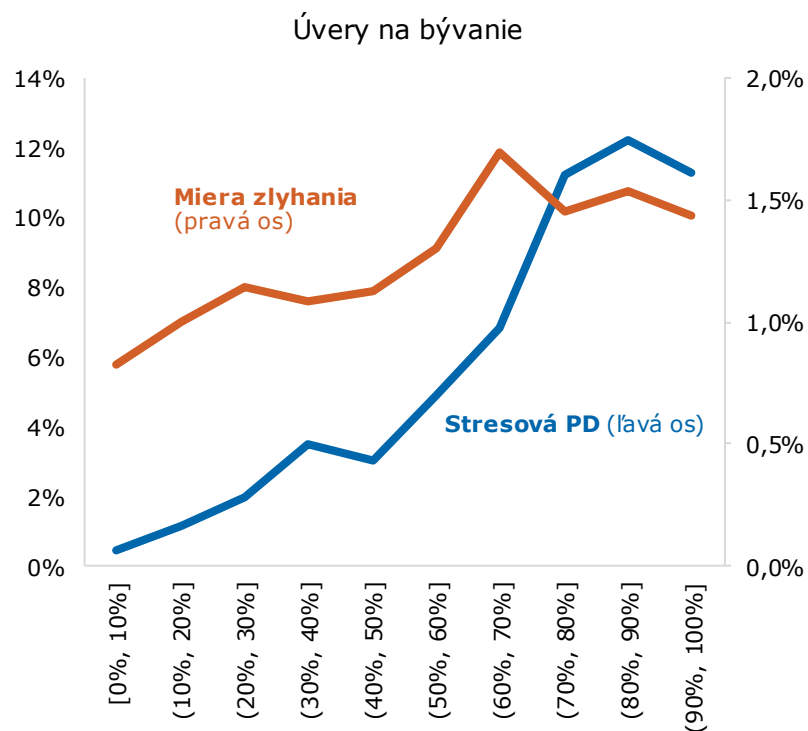

- Kreditné karty
- Splatnosť od 3 do 6 mesiacov
- Splatnosť od 6 do 12 mesiacov
- Splatnosť od 1 do 5 rokov
- Splatnosť nad 5 rokov

Reakcia NBS na rast úverov a pokles úrokových sadzieb (1)

- Doterajšie opatrenia NBS prispeli najmä k zmierneniu strát z nových úverov v prípade zhoršenia ekonomických podmienok
- Pravdepodobnosť zlyhania nových úverov pri simulovanom stresovom scenári zostáva na zvýšenej úrovni
- Z hľadiska finančnej stability je potrebné zmierniť dopad krízy aj na klientov, nie len na straty bánk

Pravdepodobnosť zlyhania vs. DSTI

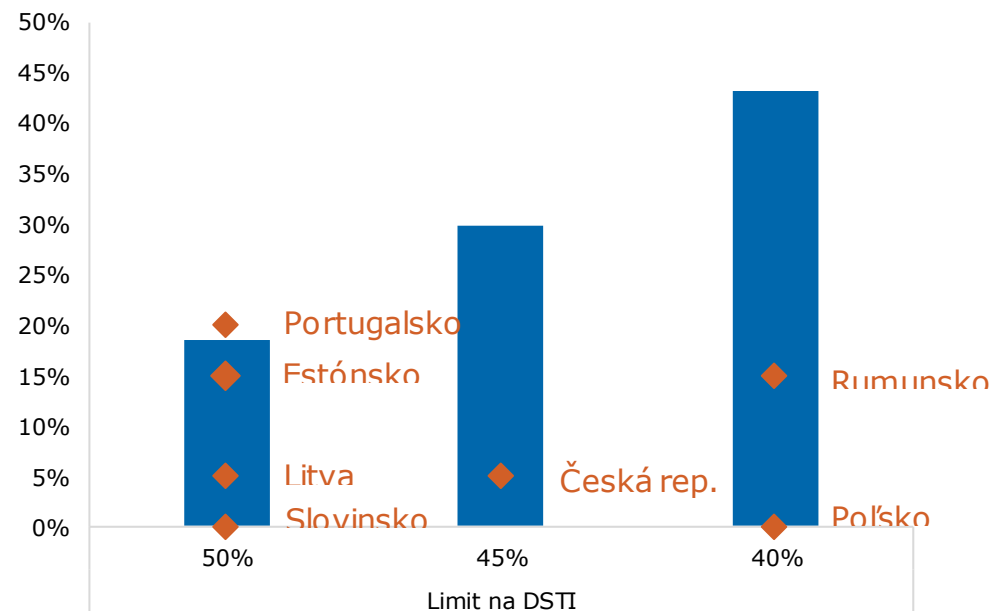
Zdroj: NBS

Reakcia NBS na rast úverov a pokles úrokových sadzieb (2)

- Hlavným faktorom rizikovosti úverov v prípade krízy je nízka finančná rezerva z príjmu
- Pri vyšších hodnotách DSTI výrazne rastie podiel domácností s nižším a stredne vysokým príjmom
- Limit pre DSTI je na Slovensku v porovnaní so zahraničnými limitmi pomerne voľný
- Bankový sektor vykazuje najvyššie priemerné DSTI v rámci eurozóny

Krajina	DSTI			Úrokový šok
	Hlavný limit	Výnimka (% nových úverov)	Dodatočný limit	
Slovensko	80 %*			
Cyprus	80 %*		65 % pre FX úvery	
Slovinsko	50 %		67 % pre vyšší príjem	
Portugalsko	50 %	20 % do DSTI 60 % 5 % bez limitu**		
Litva	50 %	5 % do DSTI 60 %		áno, 5 %
Estónsko	50 %	15 % (spoločne pre všetky ukazovatele)		áno, 6 %
Česká rep.	45 %	5 %**		
Poľsko	40 %		50 % pre vyšší príjem	
Rumunsko	40 %	15 %**	45 % pre prvokupujúcich 20 % pre FX úvery	
Rakúsko	30 % až 40 %			
Maďarsko	25 %		30 % pre vyšší príjem voľnejšie limity pre dlhšie fixácie (do 60 %)	
Holandsko	10,5 % až 29,5 % (podľa príjmu a úr. sadzby)			áno, 5 %
Írsko				
Spojené kráľovstvo				
Nórsko				

Podiel novej produkcie v SK bankách, ktorý by presahoval limity na DSTI a jeho porovnanie s výnimkami stanovenými v jednotlivých krajinách (%)

Zdroj: NBS

Reakcia NBS na rast úverov a pokles úrokových sadzieb (3)

- Na dosiahnutie zníženia pravdepodobnosti zlyhania v čase stresu aj pre rizikovejších klientov sa navrhuje sprísnenie limitu pre DSTI
- Limit na DSTI: **60 %**
- Výnimka: 5 % pre mladých klientov do veku 35 rokov (maximálny limit na DSTI 70 %)
- Naďalej zostáva v platnosti možnosť poskytnúť úver s DSTI až do 100 % pri nízkom objeme úveru a nízkej zadlženosti (ak celkový dlh nepresahuje ročný príjem)

PRECHODNÉ USTANOVENIA		
	Limit na DSTI	Výnimka z limitu na DSTI ako podiel na objeme úverov poskytnutých v danom štvrtroku
Účinnosť od 1. 1. 2020	60 %	15 % (všetci klienti)
Účinnosť od 1. 4. 2020	60 %	5 % (pre mladých do 35 rokov)

Zdroj: NBS

Reakcia NBS na rast úverov a pokles úrokových sadzieb (4)

Dopady navrhovaných opatrení

- Pokles rizikovosti nových úverov v čase stresu
- Pokles tempa rastu úverov

DOPADY NAVRHOVANÝCH OPATRENÍ			
		Výnimka 5 % len pre klientov do 35 rokov (max. do 70 %)	
		Rozpätie	
Úvery na bývanie	Pokles rizikovosti (NPL v p. b.)	-0,7	-0,6
	Pokles tempa rastu (v p. b.)	-1,2	-1,1
	Pokles nových úverov (v %)	-6,1	-5,7
Spotrebiteľské úvery	Pokles rizikovosti (NPL v p. b.)	-2,3	-2,2
	Pokles tempa rastu (v p. b.)	-2,5	-2,3
	Pokles nových úverov (v %)	-9,2	-8,4

Zdroj: NBS

2.

AKTUÁLNE ZMENY V OBLASTI REGULÁCIE INŠTITÚCIÍ PLATOBNÝCH SLUŽIEB A NEBANKOVÝCH POSKYTOVATEĽOV ÚVEROV

- Opatrenie o overovaní schopnosti splácať spotrebiteľský úver
- Opatrenie o hláseniach pre platobné inštitúcie
- Hodnotenie Slovenskej republiky Výborom Moneyval
- Návrh zákona o AML, centrálny register účtov
- Opatrenie o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN)
- Konzultačný materiál k otázkam súvisiacim s vymáhaním úveru
- Migračné plány k SCA
- Inovačný hub Národnej banky Slovenska

- Prebieha vnútrobanková diskusia vedenia NBS o základnom koncepte a harmonograme úpravy opatrení k spotrebiteľským úverom
- Banková rada schválila koncept úprav opatrení niektorých ukazovateľov na posilnenie regulácie
- Novela opatrenia by mala byť účinná od januára 2020
- **Aktuálne je materiál v medzirezortnom pripomienkovom konaní**

- Cieľom je implementovať usmernenie EBA o vykazovaní podvodov
- Materiál bol prerokovaný v Stálej pracovnej komisii Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky pre finančné právo
- Materiál bude schválený v Bankovej rade Národnej banky Slovenska

- V dňoch 7. až 18. októbra 2019 sa uskutočnila hodnotiaca návšteva Výboru Moneyval k oblasti AML
- Z kľúčových zistení hodnotiteľov Výboru Moneyval vyplynuli pre NBS a ďalšie súvisiace rezorty úlohy, ktoré bude potrebné priebežne plniť
- V decembri 2019 bude Slovenskej republike doručená správa hodnotiteľov Výboru Moneyval na pripomienkovanie
- V apríli 2020 sa skutoční osobné stretnutie hodnotiteľov Výboru Moneyval so zástupcami Slovenskej republiky k správe v Štrasburgu

- Implementácia 5AMLD do zákona o AML. Dňa 23.9.2019 bol návrh zákona o AML prerokovaný v Hospodárskej a sociálnej rade vlády SR (HSR)
- Dňa 24.9.2019 predložený na rokovanie Legislatívnej rady vlády SR (LRV)
- Návrh zákona o AML bol postúpený **na rokovanie Vlády SR dňa 9.10.2019; bol prerokovaný s výsledkom schválený**. Súčasťou návrhu zákona o AML sú aj blacklisty a centrálny register účtov (čo sa týka registra, je navrhnuté SBA riešenie)
- Zákon by mal byť predložený na rokovanie v NR SR

- Cieľom je ustanoviť podrobnosti o výpočte RPMN
- Prebieha vyhodnocovanie pripomienok z vnútrobankového pripomienkového konania
- Materiál bude predložený na schválenie vo Výkonnej rade Národnej banky Slovenska
- Pred medzirezortným pripomienkovým konaním budú dotknuté subjekty požiadané o neformálne vyjadrenie k návrhu opatrenia

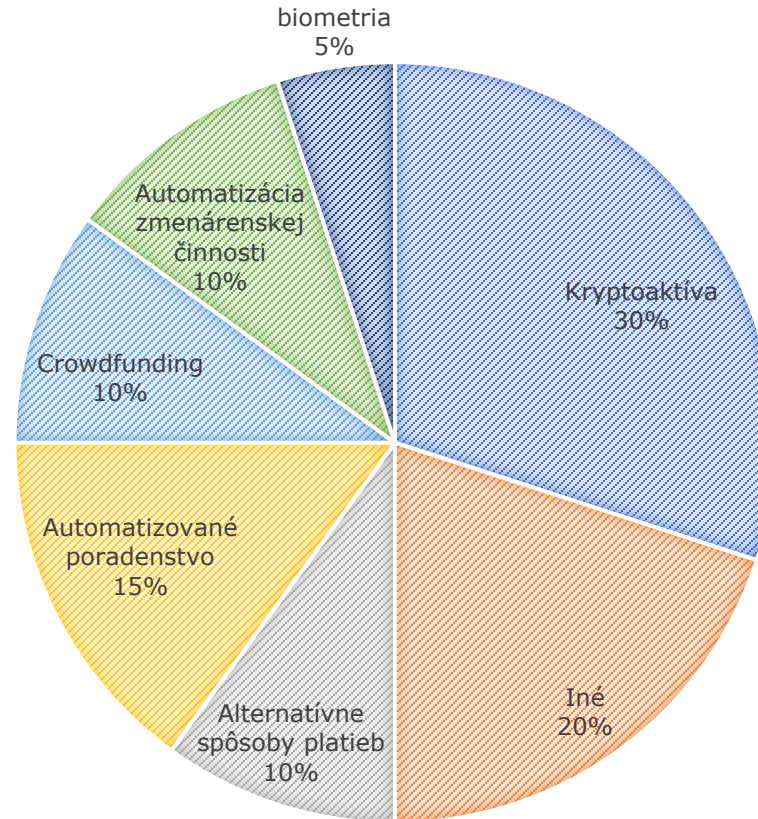
Témy:

- Due diligence pri nákupe pohľadávok
 - Reštrukturalizačné úvery a splátkové dohody
 - Spôsoby vymáhania pohľadávky
 - Použitie advokáta pri vymáhaní pohľadávky
-
- Očakávame pozíciu ASINS.
 - Sme pripravení na diskusiu.

- Dňa 16. októbra EBA vydala stanovisko k termínu prechodu na SCA v prípade platobných kartových transakcií (e-commerce card) – migračné plány.
- Na SBA funguje pracovná skupina k SCA. Na ostatnom rokovaní pracovnej skupiny bolo diskutované stanovisko EBA a možné riešenia, ktoré by boli súladné s požiadavkami nariadenia o SCA
- Na platforme EBA Q&A k PSD2 je možné riešiť otvorené otázky k tejto téme

- Spustený 1. apríla 2019
- Ciel'
 - Uľahčiť implementáciu FinTech pri zachovaní stability finančného systému, bezpečného a zdravého fungovania finančného trhu
 - Udržiavať kontakt s vývojom na trhu s cieľom prispieť k prispôsobovaniu regulácie aktuálnym trendom
- Skúsenosti
 - 26 podnetov od startupov, Regtech spoločností aj tradičných subjektov finančného trhu z SK aj mimo SK
 - Písomná komunikácia a osobné stretnutia
 - Zvýšenie viditeľnosti NBS vo FinTech prostredí, usmernenia pre trh, budovanie interného know-how
- Plán alokovať viac zdrojov

PREDMET PODNETOV

Ďakujeme za pozornosť

